

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 4449/2018
02.10.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Бранка Станића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога у ревизијском поступку заступа пуномоћник Никола Тадић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Новом Саду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 831/18 од 07.03.2018. године исправљене решењем истог суда од 05.04.2018. године, у седници одржаној 02.10.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 831/18 од 07.03.2018. године, исправљене решењем истог суда од 05.04.2018. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 197/16 од 04.07.2016. године, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете по основу рехабилитационог обештећења због претрпљених душевних болова због неоснованог лишења слободе његовог оца исплати износ од 800.000,00 динара, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Одбијен је захтев тужиоца преко досуђеног, а до траженог износа од 10.000.000,00 динара, са законском затезном каматом. Обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 45.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 831/18 од 07.03.2018. године, исправљеном решењем истог суда од 05.04.2018. године, одбијене су жалбе парничних странака и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку -ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 55/14), Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Указивање тужиоца да је у другостепеном поступку учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП је без утицаја јер ова повреда не може бити ревизијски разлог на основу члана 407. став 1. ЗПП, а ревизијом се не указује на друге повреде поступка због којих се ревизија може изјавити применом члана 407. став 1. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је син сада пок. ББ који је рехабилитован правноснажним решењем Окружног суда у Новом Саду Рех. /07 од 10.09.2007. године и утврђено да је решење Народног одбора II реона Града Београда Уп. И број .. од 10.03.1952. године, ништаво од момента доношења и да су ништаве све правне последице наведене одлуке. Сада пок. отац тужиоца био је лишен слободе и одведен на Голи оток, где се налазио у периоду од 15.11.1951. године до 25.02.1954. године. Тужилац је у време лишења слободе оца имао четири године (рођен је 1947. године). Отац тужиоца је лишен слободе у тужиочевом присуству, тако да је он био очевидац његовог вређања и пребијања том приликом. Околност да је тужиочев отац био лишен слободе у трајању од две и по године и то као народни непријатељ, утицала је на тужиочево школовање и одрастање (учитељица га је ставила да седи у задњој клупи, а на зиду иза тужиоца је писало „ово је дете државног непријатеља“) трпео је непријатности и од својих вршњака и од других професора. Током одрастања тужилац је претрпео душевне болове због недостатка оца, гледајући патње своје мајке која се борила за егзистенцију породице, јер је остала без посла и стана. На његову мајку је вршен притисак да се одрекне супруга, па пошто није пристала, породица је исељена из ... у ..., код бабе и деде по оцу. Последице очевог затварања осетио је и током каснијег школовања (избачен је са Факултета ... „као неподобан“ а ... факултет у ... није завршио). Тужилац се обраћао туженој захтевом за рехабилитационо оштећење, али није прихватио износ од 60.000,00 динара, на име рехабилитационог оштећења који му је тужена понудила.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су правилно применили материјално право када су закључили да тужиоцу према одредбама чланова 7. став 1. тачка 5. и 26. став 3. Закона о рехабилитацији („Службени гласник РС“, број 92/11) припада право на накнаду нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због лишења слободе његовог оца сада покојног ББ. Одлучујући о висини правичне накнаде правилно је примењена одредба члана 200. Закона о облигационим односима - ЗОО када је тужиоцу досуђен износ од 800.000,00 динара, правилно ценећи све релевантне критеријуме и околности конкретног случаја, односно да је тужиочев отац био лишен слободе у трајању од две и по године, у ком периоду је претрпео најгоре врсте психичког и физичког мучења, да је тужилац у тренутку лишења слободе оца имао четири године и да је одрастао без очевог присуства, старања и љубави, да је средина имала негативан однос према њему и његовој породици због чега су се осећали мање вреднима, те је био дискриминисан у односу на осталу децу као син „државног непријатеља“ и да је породица запала у немаштину, а што је било од утицаја и на даљи живот тужиоца. На досуђени износ накнаде на основу члана 277. ЗОО тужиоцу припада законска затезна камата почев од дана доношења

првостепене пресуде до исплате, пошто је износ накнаде одређен према критеријумима и вредностима новца утврђеним на тај дан.

Неосновано се ревизијом тужиоца указује на погрешну примену материјалног права.

Супротно наводима ревизије тужиоца другостепени суд је, као и првостепени суд, имао у виду и дужину чекања тужиоца на сатисфакцију која је делимично остварена и чињеницом да је његов отац рехабилитован и да је пресуда којом је био осуђен поништена са свим правним последицама, што је неминовно ублажило душевне болове које тужилац трпи, као и економске могућности друштва у коме се накнада досуђује, због чега су неосновани наводи у ревизији тужиоца да је накнада прениско досуђена.

Наиме, сврха рехабилитације сама по себи је исправљање неправде што је у конкретном случају учињено тиме што је отац тужиоца рехабилитован, а што доноси морално и лично задовољење и самом тужиоцу. Нижестепени судови су имали у виду узраст тужиоца у време очевог двоипогодишњег лишења слободе у ком периоду је у свом раном детињству (у узрасту од 4. до 6. и по година) живео без очевог старања, односно да је у том периоду растао без очеве бриге и љубави, да је био дискриминисан у односу на осталу децу као „дете државног непријатеља“ и да је породица тешко живела, па су ценећи и општепознате друштвене околности које су постојале у време лишења слободе сада пок. ББ, као и дужину чекања тужиоца на сатисфакцију, и по оцени Врховног касационог суда, правилно одмерили правичну накнаду за душевне болове тужиоца у досуђеном износу. Душевне патње тужиоца су несумњиве и не могу се отклонити било којом новчаном накнадом, али ће досуђени износ накнаде омогућити тужиоцу да прибављањем одређених добара које иначе себи не би могао или би тешко могао приуштити осети правично задовољење за душевне болове које је трпео током свог живота. Управо досуђени износ од 800.000,00 динара, уз чињеницу да је његов отац, рехабилитован (иако после смрти), довешће до одговарајућег и правичног задовољења тужиочевих патњи.

У ревизијском поступку се расправљају правна, а не чињенична питања, па предмет оцене ревизијског суда нису били наводи у ревизији којима се оспорава оцена доказа и утврђено чињенично стање, јер је то недозвољено према члану 407. став 1. тачка 2. ЗПП.

На основу изнетог, применом члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић